

Stanowisko nr 10/6/2022
stron pracowników, pracodawców i strony samorządowej
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach
z dnia 26 września 2022 r.

w sprawie
systemowych rozwiązań pozwalających obniżyć cenę energii elektrycznej oraz nośników energii

Polska gospodarka stoi w obliczu najgroźniejszego kryzysu od dziesięcioleci. Rekordowo wysokie ceny energii elektrycznej oraz surowców energetycznych sprawiają, że zarówno małe, rodzinne firmy jak i wielkie przedsiębiorstwa przemysłowe stoją w obliczu, już nie tylko konieczności ograniczenia produkcji czy zahamowania rozwoju, ale całkowitej likwidacji i masowych zwolnień pracowników. W sektorze przedsiębiorstw cena energii oraz gazu ziemnego wzrosła o kilkaset proc. Co więcej nie ma obecnie żadnych przesłanek pozwalających mieć nadzieję, że ceny te spadną w dającym się przewidzieć okresie. Przeciwnie niemal pewne jest, że w najbliższym czasie nastąpi dalszy dynamiczny wzrost cen energii i jej nośników.

Co oczywiste kryzys energetyczny dotyka nie tylko przedsiębiorstw, ale również odbiorców indywidualnych. Polskie rodziny z miesiąca na miesiąc ubożeją. Nie tylko z powodu rosnących rachunków za prąd, gaz, opał czy paliwo. Horrendalnie wysokie ceny energii, są głównym powodem szalejącej inflacji. Inflacja to droga żywność, odzież i inne podstawowe produkty oraz usługi. To również topniejące z miesiąca na miesiąc oszczędności i rosnące raty kredytów.

Wobec opisanej powyżej, niezwykle trudnej sytuacji, w jakiej znalazły się polskie przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe, strony Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach podejmujące niniejsze stanowisko wnoszą o jak najszybsze wdrożenie systemowych rozwiązań, które pozwolą obniżyć ceny energii i jej nośników, nie powodując jednocześnie dalszego wzrostu inflacji. Są to:

1. Natychmiastowa likwidacji stuprocentowego obligo giełdowego w handlu energią. Funkcjonujący w Polsce monopol giełdowy w obrocie energią połączony z tzw. mechanizmem cen krańcowych powoduje zawyżenie ceny energii do poziomów przekraczających 2-3 krotnie koszty produkcji energii w elektrowniach konwencjonalnych. Zniesienie stuprocentowego obliga giełdowego spowoduje, że zdecydowana większość obrotu energią będzie realizowana w kontraktach bilateralnych, w których ceny są ustalane się wyniku negocjacji sprzedawcy i kupującego. Praktyka funkcjonowania rynków energii jednoznacznie wskazuje, że taki model w sposób naturalny pozwoli wyeliminować możliwość manipulacji cenowych, które umożliwia tzw. mechanizm cen krańcowych w warunkach monopolu giełdowego.
2. Złożenie przez polską delegację na najbliższym szczycie Rady Europejskiej oficjalnego wniosku o zawieszenie a następnie głęboką reformę systemu handlu emisjami EU ETS. Obecnie ten unijny parapodatek podwyższa cenę każdej MWh energii elektrycznej wyprodukowanej w elektrowni węglowej o ponad 280 zł. Opłaty emisyjne znacząco podwyższają również ceny ciepła systemowego oraz koszty produkcji w przemysłach energochłonnych.

Przedstawiciele polskiego rządu od dłuższego czasu podnoszą postulat zawieszenia unijnego systemu handlu emisjami EU-ETS w wypowiedziach medialnych skierowanych do krajowej opinii publicznej. Niestety jak dotąd nie ma żadnych informacji potwierdzających, że wniosek w tej sprawie został oficjalnie zgłoszony na szczelbu Rady Europejskiej, ani w żadnej innej instytucji UE.

3. Jak najszybsza realizacja inwestycji w nowoczesne technologie węglowe, których katalog został zapisany w Umowie Społecznej dotyczącej transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wybranych

procesów transformacji województwa śląskiego. Wobec fiaska forsowanego w UE modelu transformacji energetycznej opartej o gaz ziemny Polska powinna zbudować własny model, wykorzystujący rodzimy surowiec energetyczny, czyli węgiel. Nowoczesne technologie węglowe pozwalają produkować taną i stabilną energię w sposób przyjazny dla środowiska. Co równie ważne, technologie te umożliwią Polsce uzyskanie pełnej niezależności energetycznej, co – szczególnie w obecnych czasach – jest fundamentalną kwestią dla naszego państwa.

Nie ulega wątpliwości, że główną przyczyną kryzysu energetycznego jest celowe działanie Federacji Rosyjskiej, która z surowców energetycznych uczyniła narzędzie destabilizacji gospodarczej i politycznej całej Europy. Należy jednak podkreślić, że za obecną sytuację odpowiada również szkodliwa polityka klimatyczno-energetyczna Unii Europejskiej. Przed fatalnymi skutkami tejże polityki, zwłaszcza dla przemysłów energochłonnych, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego ostrzegła od wielu lat.

Wnioskujemy o jak najszybsze zrealizowanie proponowanych rozwiązań.

W imieniu
stron pracowników, pracodawców i strony samorządowej
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach
Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach

Jakub Chełstowski